

Pedagogická psychologie/Vztah mezi učitelem a žákem

Vztah mezi učitelem a žákem je základem vzdělávacího procesu. Učitel a žáci představují základní činitele výchovně vzdělávacího procesu (kvalita, kvantita, výsledky.) Jsou nositeli vyučování, které bez nich není možné a vzniká jejich reciproční interakcí. Prvotní podoba vztahu – jako vztah rodičů a dětí, kdy informace původně předávali rodiče.

Kvalita vztahu významná při formování postoje žáka k učení

Záporný vztah k učiteli může vyústit v negativní vyladění žáka k učivu, mezi učitelem a žákem je negativní duševní rovnováha.

Vztah učitele k žákovi je spoluurčován následujícími faktory

- Postojem učitele k vlastní roli.
- Jeho přizpůsobením učitelskému povolání.
- Osobnostními vlastnostmi.
- Osobní situací.
- Věkem, pohlavím.
- Rodiči žáka.
- Dovednostmi učitele k harmonickému formování osobnosti žáka.

Vztah žáků k učiteli ovlivňuje

- Ze začátku je u žáků nekritický postoj, (v první třídě).
- S postupem věku přibývají kritické výhrady, vztah k učitelům se diferencuje, racionalizuje.
- Kladný postoj formuje se např. podle toho, zda-li žák nachází u učitele vlastnosti, které mu „vyhovují“. Dále sem můžeme zařadit sociální prostředí, kamarády, veřejné mínění třídy apod.

Osobnost učitele

- Práce učitele je spojena s konflikty, frustracemi, stresem. Učitel je neustále sledován, hodnocen (např. žáky během vyučování), rodiči, ředitelem, dalšími učiteli....
- **Zralá osobnost učitele** – kladné působení na žáka.
- **Nezralá osobnost** – egocentrismus, agresivita, vztahovačnost, paranoia, nízká schopnost akceptace žáka (autoritativní typ učitele), vysoká či nízká míra požadavků na žáky (liberální typ).
- **Neurotický učitel** představuje katastrofu pro vyučování a žáky.

Problémoví žáci

- Žádoucí výsledek výchovy – harmonicky plně rozvinutá osobnost.
- Zvýšená psychická tenze u žáka se podílí na negativním vztahu ke škole.
- **Problémy zdravotního, psychického i sociálního rázu:**
 - neurózy – úzkostná porucha, fobie, obsedantně-kompulzivní porucha (OCD);
 - psychomotorická instabilita – nesoustředěnost, tělesná neobratnost;
 - infantilismus – chování psychosociálně odpovídá nižšímu věku;
 - disociální vývoj – lhaní, kriminalita, agresivita, šikana, trápení zvířat;
 - poruchy osobnosti;
 - psychózy – méně časté v dětství;
 - poruchy intelektu;
 - sociální zanedbávání, týrání dítěte, zneužívání.

Odkazy

Související články

- Pedagogická psychologie
- Pedagogická psychologie/Utváření osobnosti
- Pedagogická psychologie/Učitel ve výuce
- Pedagogická psychologie/Neprospěch žáka